

TIM FLANNERY



en **EMMA FLANNERY**



**DE
GRIEZELIGSTE
KRIEBEL-
BEESTJES**

**MET TEKENINGEN
VAN JESSIE
WILLOW TUCKER**

ONTDEK DE WERELD

TIM FLANNERY

en **EMMA FLANNERY**

DE
**GRIEZELIGSTE
KRIEBEL-
BEESTJES**

MET TEKENINGEN
VAN JESSIE
WILLOW TUCKER

ONTDEK DE WERELD

Voor mijn familie, die dit boek door hun steun mogelijk maakte.

- Tim

Voor Eddie, Axel, Marley en Shea en alle andere kriebelkinderen!

- Emma

Vertaling: Steven Blaas

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2024

ISBN 978 90 477 1560 3

NUR 223

Tekst © 2022 Tim Flannery en Emma Flannery

Illustraties © 2022 Jessie Willow Tucker

Vormgeving © 2022 Hardie Grant Children's Publishing

Oorspronkelijke titel: *Explore Your World: Creepiest Crawly Critters*

Oorspronkelijke uitgever: © 2022 Hardie Grant Children's Publishing,
Wurundjeri Country, Ground Floor, Building 1, 658 Church Street Richmond,
Victoria 3121, Australië

Hardie Grant erkent de Traditionele Eigenaren van het land waarop het werkt – de Wurundjeri van de Kulin en de Gadigal van de Eora – en erkent hun voortdurende verbondenheid met het land, de wateren en de cultuur. We betuigen ons respect aan hun Ouderen uit heden en verleden.

Omslagontwerp: Pooja Desai

Vormgeving binnenwerk: Kristy Lund-White

Typografie: Hannah Schubert

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gedrukt in China door Leo Paper Group

Kijk voor spelletjes, lessuggesties en meer op:

www.lemniscaat.nl



Het papier waarop dit boek is gedrukt is afkomstig uit FSC®-gecertificeerde bossen. FSC® promoot ecologisch verantwoord, sociaal eerlijk en economisch levensvatbaar beheer van de bossen op aarde.

LEMNISCAAT



INLEIDING

6

SPINNEN

17



RATJETOE

155



TEKEN

173



HOOIWAGENS

113



DUIZEND- EN
MILJOENPOTEN

201



MIJTEN

183



SCHORPIOENEN

125



BASTAARD-
SCHORPIOENEN

147

WOORDENLIJST

232

REGISTER

234



INLEIDING

Ben je bang voor spinnen en schorpioenen? Dat zijn de meeste mensen. Er is iets met al die poten, scharen en giftanden wat mensen afschrikt. Toch is de overgrote meerderheid van deze kriebelbeesten volstrekt ongevaarlijk. Er zijn er maar een paar die de rest een slechte naam bezorgen – en dat is echt niet eerlijk! Als je deze kriebelbeesten leert kennen, hoop ik dat je ze net zo intrigerend gaat vinden als ik. Je hebt ze in allerlei soorten, van mijten en teken tot duizendpoten, spinnen en schorpioenen, en er zitten verbazingwekkende exemplaren tussen waar je waarschijnlijk nog nooit van hebt gehoord, zoals zweepstaart-schorpioenen en rolspinnen!

Niet alle kriebelbeesten zijn lelijk. Australische pauwspinnen hebben net zulke felle kleuren als pauwen of paradijsvogels, en net als paradijsvogels pronken de mannetjes met hun schoonheid en dansen ze om vrouwtjes aan te trekken. Er zijn ook felgekleurde miljoenpoten en

duizendpoten. Maar hun kleur is juist bedoeld om roofdieren te waarschuwen dat ze giftig zijn of dat ze beter niet in de buurt kunnen komen.

Kriebelbeesten kunnen ook heel goede ouders zijn. Moederschorpioenen dragen hun jongen op hun rug, beschermen ze tegen roof-

dieren en zorgen ervoor dat ze niet uitdrogen als de grond heet is. Sommige miljoenpootvaders zorgen voor hun eitjes en bewaken die tot hun jongen uitkomen. En sommige spinnenmoeders geven zelfs hun eigen lijf aan hun jongen te eten in geval van nood, zodat de jonge spinnen niet verhongeren!

VOOR MIJ HOREN KRIEBELBEESTEN TOT DE MEEST ONGELOOF-LIJKE EN ALTRUÏSTISCHE WEZENS OP AARDE.

IK HEB EEN SPECIAAL PLEKJE IN MIJN HART VOOR SCHORPIOENEN.

JE DENKT MISSCHIEN DAT IK GEK BEN, MAAR IK HEB ZO MIJN REDENEN!

De meeste schorpioenen zijn ongevaarlijk en hun voorouders hoorden bij de allereerste dieren die zich uit de oceanen op het land waagden. Ik zie schorpioenen niet alleen als levende fossielen, maar ook als fantastische pioniers van het landleven. Kijk naar een schorpioen en je ziet een wezen dat in de afgelopen 400 miljoen jaar nauwelijks is veranderd – ze leefden al lang voordat de dinosaurïërs ontstonden.

Hun reusachtige voorouders zwommen ooit in de oceaan en de basisvorm van hun lijf is vrijwel hetzelfde gebleven.

Wist je dat schorpioenen licht geven in het donker? Als je ultraviolet licht kon zien – wat veel reptielen en vogels kunnen – dan zou je schorpioenen felgeel zien oplichten. Ik denk dat ze er heel mooi zouden uitzien, zelfs voor mensen die er bang voor zijn. En wist je dat schorpioenen superromantisch zijn? Als een schorpioenmannetje en -vrouwtje elkaar ontmoeten, stellen ze zich aan elkaar voor en dansen dan, schaar in schaar, tot het nacht wordt en het tijd is om te paren.

Spinnen behoren tot de grootste architecten van de natuur. Een bedauwd spinnenweb op een winterochtend is een van de mooiste bezienswaardigheden in de natuur. Kijk naar een spin die een web maakt en je

ziet kleine hersenen die werken met de precisie van een tekenaar en de fijngevoeligheid van een borduurster. Denk ook eens aan alle muggen en vliegen die ze vangen, dat bespaart je een hoop ergernis!

Spinnenwebben zijn natuurwonderen. Ze zijn gemaakt van verschillende soorten zijde – spinnen gebruiken gladde en niet-klevende draden om zich over voort te bewegen en kleverige draden om prooien te vangen. En spinnenwebben kunnen ongelooflijk sterk zijn. Het web van de *Nephila* is gemaakt van goudkleurige zijde en sterk genoeg om een vol blikje frisdrank tegen te houden als je dat ertegenaan gooit.

WAUW!





VEEL KRIEBEL- BEESTEN ZIJN ZØ KLEIN DAT ZE MØEILIK MET HET BLOTE OOG TE ZIEN ZIJN.

Sommige komen alleen voor op het menselijk lijf, zoals de mijten die aan de basis van je wimpers leven. Voor kriebelbeesten is het menselijk lijf gewoon een leefomgeving!

In de loop van miljoenen jaren hebben sommige kriebelbeesten zich gespecialiseerd om op bepaalde plekken van ons lijf te leven, zoals onze wimpers, onze hoofdharen of onze poriën. Sommige leven zelfs van de dode huid die we loslaten. Als ze dat niet zouden doen, zou overal in ons bed en huis dode huid liggen. We verliezen namelijk een tiende gram per uur – dat is 35 kilo dode huid in een mensenleven!

Mijten zijn echt verbazingwekkend. Ze hebben allemaal bijzondere leefwijzen en ze komen in alle leefgebieden voor. Sommige leven ver onder de grond, andere in diepe oceanen. Eén soort mijt leeft alleen in de neusgaten van honden! En mijten zijn de sterkste dieren op aarde. Eén soort – *Archegozetes longisetosus* – kan meer dan duizend keer zijn eigen gewicht tillen. De meeste mijten zijn onschadelijk of zelfs nuttig, maar er zitten gevaar-

lijke soorten tussen. Toen ik in de dertig was, werd ik bijna gedood door een mijt. Ik had niet eens gemerkt dat hij me beet, maar hij infecteerde me met scrubtyfus waardoor ik wekenlang in het ziekenhuis belandde.

Hoewel ik de meeste kriebelbeesten leuk vind, is er één soort waar ik jeuk van krijg – de teek. Teken zijn bloedzuigers die ziektes kunnen overbrengen. In zekere zin zijn ze niet erger dan muggen, maar

omdat ze ons bloed drinken, kunnen ze wel honderd keer in omvang toenemen. Ik krijg echt de rillingen van die opgeblazen bloedzakken die aan mijn huid vastzitten! Maar eigenlijk zou ik meer begrip voor ze moeten hebben.

Sommige teken worden met uitsterven bedreigd, vooral de neushoornteken die leven van neushoornbloed. Omdat stropers de neushoorns doden, slinkt het aantal neushoornteken.

ALS BIOLOOG HEB IK GELEERD DAT ELK LEVEND WEZEN ZIJN EIGEN PLEK HEEFT IN DE NATUUR EN MEEWERKT OM DE PLANEET BEWOONBAAR TE HOUDEN.

Daarom vind ik dat we respect moeten hebben voor alle kriebelbeesten en niet bang voor ze moeten zijn. Maar je kunt er maar beter niet te dichtbij komen. Probeer nooit een kriebelbeest aan te raken als je dat kunt vermijden. Maar kijk er wel goed naar. Je zult fantastische dingen ontdekken en inzicht krijgen in het leven van een aantal van de mooiste, vaardigste en wonderlijkste wezens op aarde.

Tim Flannery

